

บทที่ 6

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” เป็นการศึกษาผู้รับสารโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเลือกสรรข่าวสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย โดยทำการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (depth - interview) และใช้แบบสอบถาม (questionnaire) กับผู้ชาย จำนวน 30 คน ซึ่งทำการศึกษาโดยแบ่งผู้ชายออกเป็น 3 กลุ่มตามอายุและลักษณะการดำเนินชีวิต (lifestyle) ได้แก่ กลุ่มวัยเรียน วัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุ ทั้งนี้เพื่อนำพฤติกรรมของผู้ชายแต่ละกลุ่มมาศึกษาเปรียบเทียบกัน นอกจากนี้ การวิจัยยังได้นำข้อมูลจากการศึกษาผู้รับสารที่เป็นผู้หญิงมาเปรียบเทียบกับผู้รับสารที่เป็นผู้ชาย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เข้าใจแบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชมทั้งสองเพศมากขึ้น อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับการศึกษาเกี่ยวกับผู้รับสาร และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ด้านการสื่อสารให้ตอบสนองความต้องการของผู้รับสารให้มากยิ่งขึ้น

การศึกษาผู้ชาย

การศึกษาเรื่อง “แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” เกี่ยวพันกับการศึกษาประวัติศาสตร์ของผู้ชายแบบใหม่ ซึ่งไม่ได้เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ของผู้ชายโดยมองผู้ชายเป็นวีรบุรุษที่ยิ่งใหญ่ หรือศึกษาบทบาทของผู้ชายทางการเมืองและการทหาร แต่การศึกษาประวัติศาสตร์ของผู้ชายแบบใหม่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของผู้ชายในเรื่องของรูปแบบทางสังคมและแนวคิดที่มีลักษณะเฉพาะของความเป็นชาย เป็นการศึกษาที่สนใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของผู้ชาย ทั้งรูปแบบพื้นฐานและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ชาย อันเป็นการมองผู้ชายในฐานะที่เป็นมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง

การศึกษา “แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีอายุ (วัย) และลักษณะการดำเนินชีวิต (lifestyle) เดียวกันย่อมมีลักษณะทางจิตวิทยาและพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ซึ่งพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มสามารถใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้ชายโดยทั่วไปได้ ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มคนที่มีระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ใกล้เคียงกันก็น่าจะมีบุคลิกภาพ ทักษะสติ สติปัญญา ความรู้และความสนใจคล้ายคลึงกันเช่นเดียวกัน ดังคำกล่าวของ Ball-Rokeach และ De Fleur (1976) ที่กล่าวว่า บุคคลในสังคมที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและปฏิกิริยาตอบสนองต่อการเปิดรับข่าวสารคล้าย ๆ กัน ซึ่งจากการพิจารณาลักษณะของผู้ชายที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป กล่าวคือ มีผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ผู้ชายเหล่านั้นยังมีอาชีพหลากหลาย และมีรายได้ในระดับปานกลางขึ้นไป ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่ค่อนข้างมีความรู้และรายได้ หรือจัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นชนชั้นที่มีอำนาจต่อรองในการซื้อสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตน รวมทั้งการเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

พฤติกรรมชมโทรทัศน์โดยทั่วไป

จากการศึกษาปริบทแวดล้อมในการชมโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว โดยเฉพาะผู้ชายในวัยเรียนและวัยผู้สูงอายุเกือบทั้งหมดพักอาศัยอยู่กับครอบครัวและพบว่าผู้ชายส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์ภายในบ้านมากกว่า 1 เครื่องและมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าแม้ว่าผู้ชายส่วนใหญ่จะมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง แต่ผู้ชายส่วนใหญ่กลับเลือกที่จะชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว โดยเฉพาะในช่วงเย็นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีสมาชิกในครอบครัวกลับจากนอกบ้านและมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้พบว่าปัจจัยเรื่องครอบครัวเข้ามามีผลต่อการชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยทำงานและวัยผู้สูงอายุมากกว่ากลุ่มวัยเรียน

ผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการชมรายการโทรทัศน์ของผู้ชาย กล่าวคือ ผู้ชายมักชมโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่าเป็นโอกาสได้อยู่ร่วมกับครอบครัว โดยเฉพาะผู้ชายวัยทำงานและ

ผู้สูงอายุที่จะได้มีโอกาสอยู่กับลูกหลาน ช่วงเวลาที่ชมโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่เริ่มต้นตั้งแต่กลับถึงบ้านจนถึงหัวค่ำ โดยเฉพาะในช่วงเย็นซึ่งเป็นช่วงการรายงานข่าวภาคค่ำจนถึงช่วงละครโทรทัศน์ หลังข่าว ซึ่งผู้ชายส่วนใหญ่ติดตามชมการรายงานข่าวภาคค่ำเป็นประจำอยู่แล้ว ส่วนละครโทรทัศน์ หลังข่าวก็จะให้ความสนใจเป็นเรื่อง ๆ ไป จากการศึกษา ผู้ชายส่วนใหญ่รู้ดีว่าการชมโทรทัศน์ในช่วงเย็นเป็นกิจกรรมที่ทำทุกวันจนติดเป็นนิสัยหรือความเคยชิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้รับสารแนวหนึ่ง ซึ่งเชื่อว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) เป็นพฤติกรรมที่ปราศจากแรงจูงใจ แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากความเคยชิน เป็นนิสัย หรือเป็นไปโดยไม่ได้ตั้งใจ

อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยหลายชิ้นเกี่ยวกับการเปิดรับชมโทรทัศน์ เช่น งานวิจัยการเปิดรับสื่อมวลชนกับผู้สูงอายุของ พรเพ็ญ พัทธมาภรณ์¹ พบว่า ผู้สูงอายุเกือบทั้งหมดเปิดรับโทรทัศน์ และเหตุผลที่ผู้สูงอายุชอบดูโทรทัศน์อาจจะเป็นเพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถส่งสารได้ทั้งภาพและคำพูด ผู้ชมไม่จำเป็นต้องนึกภาพเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ เอาเอง ภาพที่มีการเคลื่อนไหวและมีคำพูดประกอบ ซึ่งทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์เหมือนตอนหนุ่ม ๆ สาว ๆ และอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้สูงอายุชอบดูโทรทัศน์เนื่องจากมีโอกาสได้อยู่ร่วมกับครอบครัวหรือว่าลูกหลานถึงร้อยละ 71.2 ในขณะที่งานของ Alan M. Rubin & Rebecca B. Rubin² พบว่า คนสูงอายุดูโทรทัศน์เพื่อให้เวลาผ่านไป ขณะที่คนหนุ่มสาวดูเพื่อการพักผ่อน และงานของ Alan M. Rubin & Rebecca B. Rubin อีกชิ้นหนึ่งพบความแตกต่างว่าผู้ชายชอบดูกีฬาและผู้หญิงชอบดูละคร อีกทั้งผู้หญิงใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องแก้เหงามากกว่าในขณะที่ผู้ชายมักมีจุดมุ่งหมายเพื่อรับทราบข่าวสาร³ นอกจากนี้ Real และคณะทำการศึกษาเรื่องโทรทัศน์ พบว่ามีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างอายุกับการใช้เวลาดูโทรทัศน์ในแต่ละวัน โดย

¹ พรเพ็ญ พัทธมาภรณ์, “การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของผู้สูงอายุไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 83.

² ศึกษาเรื่องอายุ สิ่งแวดล้อมและการใช้โทรทัศน์

³ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและรูปแบบการชมรายการ โทรทัศน์ของ

ยังมีอายุสูงขึ้นก็จะดูโทรทัศน์มากขึ้น และเหตุผลที่โทรทัศน์เป็นเพื่อนที่ดีของผู้สูงอายุนั้น เพราะโทรทัศน์นำเสนอในลักษณะที่เห็นหน้าซึ่งกันและกัน จึงทำให้ผู้สูงอายู้สึกลดความโดดเดี่ยวลง งานวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การชมโทรทัศน์ได้ตอบสนองความพึงพอใจบางประการให้กับผู้ชม ซึ่งสิ่งที่ผู้ชมได้รับย่อมแตกต่างกันตามเพศและอายุของผู้รับสาร

สำหรับการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ด้วยตัวเอง (14 คน) โดยเฉพาะผู้ชายวัยเรียนและวัยผู้สูงอายุ รองลงมาเป็น การตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ชายวัยทำงาน อย่างไรก็ตาม หากแยกพิจารณาการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ตามแต่ละกลุ่มอายุแล้ว พบว่า ผู้ชายวัยเรียนส่วนใหญ่มีความเป็นตัวของตัวเอง และให้ความสำคัญกับความต้องการของตนเองมาก ดังนั้นวัยเรียนจึงมักตัดสินใจเลือกชมรายการด้วยตัวเอง ในขณะที่การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ของวัยทำงานมีปัจจัยเรื่องครอบครัวหรือผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วยเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้ชายวัยทำงานส่วนใหญ่จึงชมรายการโทรทัศน์ที่ผู้อื่นชมอยู่ก่อนแล้ว นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ชายวัยผู้สูงอายุมักตัดสินใจเลือกชมรายการด้วยตัวเองและตัดสินใจตามผู้อื่นเลือกในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมรายการเองมักมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว และกลุ่มที่ชมตามผู้อื่นเลือกส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจกับการเปิดรับโทรทัศน์มากนัก

การตัดสินใจเลือกชมโทรทัศน์ด้วยตัวเองของผู้ชายเป็นสิ่งที่น่าสนใจ จากการศึกษาเกี่ยวกับ “โทรทัศน์และความเป็นเพศ” ของ David Morley⁴ แสดงให้เห็นว่า อำนาจของความเป็นชายเป็นสิ่งที่ปรากฏเด่นชัดในครอบครัวในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ ผู้ชายมักมีอำนาจในการเลือกชมรายการต่าง ๆ ด้วยตนเอง Morley กล่าวว่าในกรณีของครอบครัวที่มีรีโมทคอนโทรลพบว่า ไม่มีผู้หญิงในครอบครัวใดใช้รีโมทคอนโทรลมากนัก รีโมทคอนโทรลจึงเป็นสัญลักษณ์ของการครอบครองของความเป็นชาย นอกจากนี้ Ann Gray ยังกล่าวว่า ผู้ชายเป็นผู้มีอำนาจมากที่สุด เป็นผู้บอกถึงระดับความจริงจังและไร้สาระของรายการ รวมทั้งบอกถึงความสำคัญและไม่

⁴ David Morley, “Television and gender,” in Popular fiction : Technology, ideology, production, reading, ed. Tony Bennett (Routledge : London, 1990), pp. 444 - 460.

สำคัญของรายการนั้น ๆ ดังนั้น ผู้ขายส่วนใหญ่จึงเลือกชมรายการโทรทัศน์และละครโทรทัศน์ด้วยตนเอง

พฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์

แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น คือ

- 1) การเปิดรับชมละครโทรทัศน์
- 2) การเลือกรับรู้และตีความละครโทรทัศน์
- 3) ความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์
- 4) การเลือกจดจำเนื้อหาละครโทรทัศน์

การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ พบว่า มีผู้ชายประมาณครึ่งหนึ่งเปิดรับชมละครโทรทัศน์ในแต่ละเรื่อง โดยสามารถวิเคราะห์ลักษณะร่วมหรือคุณสมบัติร่วม (attribute) ของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายเปิดรับชม ดังนี้

(1) ช่องหรือสถานีโทรทัศน์ พบว่า ละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ที่ผู้ชายเปิดรับเป็นละครที่ออกอากาศทางช่อง 7 เนื่องจากเป็นละครที่มีเนื้อหาหลากหลายในการเลือกชม และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างกว่า อีกทั้งการส่งสัญญาณของช่อง 7 ก่อนข้างออกอากาศได้ครอบคลุมว่าช่องอื่น

(2) ผู้ผลิตละคร พบว่า ผู้ผลิตมีส่วนในการเลือกชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายอย่างมาก เนื่องจากผู้ผลิตละครแต่ละแห่งมีรูปแบบการผลิตละครโทรทัศน์และมีกลุ่มเป้าหมายแตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้ผลิตที่ผลิตละครได้ตรงกับความสนใจของผู้ชมมากกว่าก็จะมีแฟนละครติดตามชมละครของค่ายนั้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น ละครโทรทัศน์ที่ผลิตโดยวราวุฒ มิถินทจินดา, X'act, คาราวิดีโอ เป็นต้น

(3) เนื้อหา พบว่า เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายชื่นชอบมีหลายลักษณะ เช่น ละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในชนบท ละครแนวประวัติศาสตร์หรือย้อนยุค รวมถึงละครที่มีเนื้อหาร่วม

สมัยหรือมีเนื้อหาค่อนข้างตรงกับยุคสมัยปัจจุบัน มีการดำเนินเรื่องกระชับและเนื้อหาหลากหลาย ต่างกับละครแบบเดิม ๆ นอกจากนี้ เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่มีผู้ชายหรือพระเอกเป็นตัวนำ โดยเฉพาะบทบาทของพระเอกที่ต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่มีผู้หญิงหรือนางเอกเป็นตัวนำ โดยเฉพาะการนำเสนอผู้หญิงในบทบาทใหม่หรือรูปแบบใหม่ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของจิระวิทย์ สมบัติศิริ นักเขียนบทละครโทรทัศน์ที่กล่าวว่า ปัจจัยเรื่องเนื้อหา นับเป็นส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้ชม เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่สนุกสนานน่าติดตามและเข้ากับรสนิยมหรือสไตล์ของผู้ชายก็จะทำให้ผู้ชายหันมาให้ความสนใจชมละครโทรทัศน์มากขึ้น ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวอาจได้แก่ เรื่องราวทางด้านธุรกิจ หรือการต่อสู้ เป็นต้น

(4) ดารา ลักษณะของดาราที่มีส่วนทำให้ผู้ชายสนใจ อาทิเช่น ดารานำฝ่ายหญิง ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ดาราประเภทสาวสวยเซ็กซี่ หรือดารานำฝ่ายหญิงที่มีฝีมือด้านการแสดง ส่วนลักษณะของดารานำฝ่ายชายจะเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชายก็ต่อเมื่อบทบาทนั้นใกล้เคียงกับบทบาทในชีวิตจริงของผู้ชาย หรือสามารถนำมาเป็นตัวแบบในการดำเนินชีวิตของผู้ชาย และในบางครั้งผู้ชายก็ชื่นชอบที่จะชมดารานำฝ่ายชายที่หล่อ มีเสน่ห์ เช่นเดียวกับต้องการชมดาราสาวสวย เซ็กซี่ ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้ sex appeal เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม

(5) ฉากหรือสถานที่ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ชายสนใจเรื่องราวในละครโทรทัศน์มากขึ้น โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ถ่ายทำในต่างประเทศ เนื่องจากผู้ชมต้องการชมสถานที่แปลกใหม่ในละคร และรู้สึกเหมือนท่องเที่ยวไปกับตัวละครในเรื่อง ซึ่งในปัจจุบันมีละครโทรทัศน์หลายเรื่องนิยมใช้สถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่ที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศเป็นฉากดำเนินเรื่องมากขึ้น และบางครั้งฉากในต่างประเทศก็เป็นจุดขายของละครเรื่องนั้นมากกว่าองค์ประกอบอื่นในละครอีกด้วย

พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายดังกล่าวข้างต้น ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่าผู้ชายมีการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ทั้งนั้น แต่ผู้ชายยังพิถีพิถันในการเลือกชมอย่างมาก ดังจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

การเลือกรับรู้และตีความละครโทรทัศน์ ศึกษาการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ และเกณฑ์ที่ผู้ชายใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง (15 คน) ซึ่งสอดคล้องกับการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ของผู้ชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของผู้ชายที่เลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเป็นตัวของตัวเอง และมองว่าการชมละครโทรทัศน์เป็นเรื่องของความชอบส่วนบุคคล ดังนั้น การตัดสินใจชมละครแต่ละเรื่องจึงขึ้นอยู่กับความต้องการของตนเอง ซึ่งกลุ่มวัยเรียนจัดอยู่ในกลุ่มนี้มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจชมละครโทรทัศน์ร่วมกับผู้อื่นเลือกจะมีลักษณะประนีประนอมกว่า โดยให้เหตุผลว่าสามารถชมละครตามที่ตนเองเลือกหรือผู้อื่นเลือกก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง หากละครโทรทัศน์เรื่องนั้นน่าสนใจก็จะติดตามชม แต่ถ้าละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ ไม่น่าสนใจก็จะหลีกเลี่ยงไปทำกิจกรรมอื่น ดังนั้นการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มดังกล่าวจึงไม่ใช่การเปิดรับอย่างไร้จุดหมาย หากแต่การเปิดรับนั้นจะต้องตอบสนองความพึงพอใจของตนเองด้วย ซึ่งผู้ชายในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่สนใจชมละครโทรทัศน์อยู่ก่อนแล้ว แต่เมื่อบุคคลแวดล้อมเปิดรับชมจึงทำให้ตนเองมีโอกาสร่วมชมละครโทรทัศน์ด้วย

จากการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะทางจิตวิทยาที่แตกต่างกันของผู้ชายแต่ละกลุ่มมีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการเลือกสรรข่าวสารที่ว่าปัจจัยทางด้านสังคม จิตใจ และลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันเป็นตัวกำหนดการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม แม้กลุ่มตัวอย่างแต่ละช่วงอายุจะให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ต่างกัน แต่เมื่อนำคำตอบของการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์และการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบกัน จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงอายุให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์มากกว่ารายการโทรทัศน์โดยทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างวัยทำงานส่วนใหญ่ (6 คน) ชมรายการโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก แต่เมื่อต้องตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยทำงานกลับตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง 4 คน และตัดสินใจร่วมกับผู้อื่น 5 คน มีเพียง 1 คนที่ชมตามผู้อื่นเลือก

ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็ปรากฏกับกลุ่มวัยเรียนและวัยผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการที่ผู้ชมที่เป็นผู้ชายให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องมากนั้น เนื่องจากละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องมีเนื้อหาหรือองค์ประกอบต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้น การที่ผู้ชมที่เป็นผู้ชายจะเลือกชมละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง จึงต้องมีการตัดสินใจเลือกชมเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนมากที่สุด

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายใช้เกณฑ์ด้านคาราเป็นเกณฑ์ในการเลือกชมละครโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาใช้เกณฑ์ด้านผู้ผลิต เนื้อหา เพื่อน้องประกอบทั้งหมดของละคร การโปรโมททางสื่อ ช่องหรือสถานี เวลา และอาชีพ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าเกณฑ์ที่ผู้ชายใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์สอดคล้องกับลักษณะร่วมหรือคุณสมบัติร่วม (attribute) ของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายเปิดรับชม ซึ่งผู้วิจัยได้ออกมานไว้

เมื่อแยกพิจารณาเกณฑ์แต่ละชนิด พบว่า เกณฑ์ด้านคารามีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มวัยเรียน ผู้ชายส่วนใหญ่ติดตามชมเฉพาะละครโทรทัศน์ที่น่าแสดงโดยคาราที่ตนชื่นชอบ ซึ่งลักษณะของคาราที่ผู้ชายชื่นชอบสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ คาราที่มีฝีมือทางด้านการเล่น และคาราที่มีรูปร่างหน้าตาดี ในขณะที่เกณฑ์ด้านผู้ผลิตจัดเป็นเกณฑ์ที่ผู้ชายใช้ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์เป็นอันดับสอง โดยผู้ชายวัยเรียนและวัยทำงานส่วนใหญ่ชื่นชอบละครโทรทัศน์ที่ผลิตโดยบริษัท X'act เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่วัยสูงอายุกลับไม่ได้ให้ความสำคัญกับเกณฑ์ด้านผู้ผลิตมากนัก

เกณฑ์ด้านเนื้อหา จัดเป็นเกณฑ์อันดับที่สามที่ผู้ชายใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ โดยเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่กลุ่มวัยเรียนชื่นชอบมักเป็นเนื้อหาที่สนุก ตลก ไม่ซีเรียส และเนื้อหาต้องใกล้เคียงกับตัวเอง (เช่น เป็นเรื่องราวของนักศึกษา) ส่วนเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่กลุ่มวัยทำงานชื่นชอบต้องมีเนื้อหาไม่ซ้ำซากกับละครทั่วไป เช่น ไม่เป็นละครแนวตลกหรือเป็นละครชิงรักหักสวาท และต้องมีเนื้อหาใกล้เคียงกับความชอบของคน สำหรับเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ผู้สูงอายุชื่นชอบ มักเป็นละครแนวอิงประวัติศาสตร์

การให้ความสำคัญกับคารามากกว่าเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไม่เพียงแต่เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้ชมที่เป็นผู้ชายเท่านั้น แต่กับผู้ชมที่เป็นผู้หญิงก็พบว่า ผู้หญิงก็ให้ความสำคัญกับคาราที่แสดงในละครโทรทัศน์มากกว่าเนื้อหาของละครเรื่องนั้น โดยผู้หญิงให้เหตุผลว่าแม้ว่าเนื้อหาในละครเรื่องนั้นจะดีแต่ถ้าคาราไม่เป็นที่คุ้นเคย หรือไม่เป็นที่ชื่นชอบ ก็จะไม่ติดตามชมละครเรื่องนั้น และให้เหตุผลอีกว่า นอกจากจะดูว่าละครเรื่องใดมีคาราที่ชื่นชอบแสดงด้วยแล้ว ผู้หญิงยังพิจารณาอีกว่า ละครเรื่องนั้นวางตัวคาราเหมาะสมกับบทบาทในเรื่องด้วยหรือไม่⁵

ความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์หรือมีความตั้งใจที่จะชมน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ชายส่วนใหญ่เป็นผู้ชมที่ไม่มีภาวะกระตือรือร้น (passive audience) ต่อการชมละครโทรทัศน์ ส่วนพฤติกรรมขณะชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายที่มีวัยและลักษณะการดำเนินชีวิตต่างกันมีความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ต่างกัน โดยกลุ่มวัยเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจขณะชมปานกลางมากที่สุด กลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีความตั้งใจขณะชมน้อยมากที่สุด และกลุ่มวัยผู้สูงอายุมีความตั้งใจขณะชมมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน (การเรียน, การทำงาน) และเวลา มีผลต่อความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย

สำหรับพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย พบว่า ผู้ชายทุกกลุ่มอายุแทบไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการวิพากษ์วิจารณ์และไม่วิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละคร โดยพบว่าเรื่องราวที่ผู้ชายวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับละครโทรทัศน์มีหลายลักษณะ เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ตัวละคร การดำเนินเรื่อง การผลิต ฯลฯ ซึ่งลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครโทรทัศน์ของผู้ชายมักเป็นการวิจารณ์ในลักษณะเปรียบเทียบความสมจริงของละคร ความเป็นไปได้ของเนื้อหาหรือบทบาทของคารา ซึ่งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้เหตุผลมากกว่าเป็นการใช้อารมณ์ อย่างไรก็ตามบางครั้งก็พบว่า ผู้ชายที่ชมละครโทรทัศน์อาจแสดงอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์เช่นเดียวกับผู้ชมที่เป็นหญิง เป็นที่น่าสังเกตว่าพฤติกรรมการวิพากษ์

⁵ ไสลทิพย์ จารุภูมิ, “การศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา สาขาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 148.

วิจารณ์ ขณะชมละคร โทรทัศน์ของผู้ชายมักเกิดขึ้นเมื่อมีบุคคลอื่นหรือสมาชิกอื่นในครอบครัวที่ ชอบชมละคร โทรทัศน์หรือชอบวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครโทรทัศน์ร่วมอยู่ด้วย โดยเฉพาะ หากชมกันหลายคนก็มักมีการแสดงอาการต่าง ๆ ร่วมไปด้วย (เหมือนกับการชมรายการกีฬาทาง โทรทัศน์ของผู้ชายที่พบว่า ผู้ชายมักส่งเสียงและแสดงอาการร่วมไปกับการชมกีฬา) ตรงกันข้าม หากบุคคลอื่นที่ชมละคร โทรทัศน์ไม่แสดงอาการสนใจเรื่องราวในละคร โทรทัศน์มากนัก ผู้ชายก็ จะไม่แสดงพฤติกรรมวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละคร โทรทัศน์นั้น

ส่วนพฤติกรรมหลังการชมละคร โทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายแต่ละวัยมีการนำเรื่องราวที่ได้ รับจากการชมละคร โทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ชายวัยเรียน และวัยทำงานส่วนใหญ่ นำเรื่องราวที่ได้จากการชมละคร โทรทัศน์ไปใช้พูดคุยกับเพื่อน และนำไป ใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การแต่งตัว การวางตัว หรือการกระทำตัวในสถานการณ์ ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ชายวัยทำงานมีการนำเรื่องราวที่ได้รับจากละคร โทรทัศน์ไปใช้ในการ ปรับปรุงตนเอง เป็นคติสอนใจ หรือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของตน ต่างกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เห็นว่าเรื่องราวในละคร โทรทัศน์ไม่เหมือนกับชีวิตจริง จึงไม่รู้อาจจะนำเรื่องราวจากละคร ไปใช้ใน เรื่องใด

โสภณทิพย์ จารุภูมิ ศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละคร โทรทัศน์จากผู้หญิงที่ ชมละคร โทรทัศน์อย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน พบว่า พฤติกรรมก่อนการชมละคร โทรทัศน์ของผู้หญิงมีความตั้งใจสูงมากในการชม โดยผู้หญิงส่วนใหญ่จะพยายามชมให้ครบทุก ตอนและรีบทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เสร็จก่อนละครจะแพร่ภาพ รวมทั้งขณะที่ชมก็จะไม่ค่อยทำ กิจกรรมอื่นอันจะเป็นการรบกวนการชม ลักษณะเหล่านั้นแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นผู้ชมที่ติดตาม ชมละคร โทรทัศน์อย่างเอาใจจริงเอาใจหรือเป็นผู้ชมที่กระตือรือร้น (active) ตรงข้ามกับผู้ชมที่เป็น ผู้ชายที่มีความตั้งใจก่อนการชมน้อยหรือไม่มีเลย ขณะเดียวกันก็พบว่าแม้ว่าผู้หญิงจะเตรียมตัวก่อน การชมละคร โทรทัศน์เป็นอย่างดีแต่เมื่อชมละคร ผู้หญิงครึ่งหนึ่งจะทำกิจกรรมอื่น เช่น กินขนม อ่านหนังสือพิมพ์ ฯลฯ ในขณะที่ชมละครด้วย ในขณะที่ผู้ชายกลับตั้งใจชมละคร โทรทัศน์มากกว่า และพบว่าผู้หญิงจำนวนสองในสามได้นำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับการละคร โดยการวิพากษ์วิจารณ์ ตัวละครหรือเนื้อเรื่องไปด้วย ซึ่งมากกว่าผู้ชมที่เป็นผู้ชาย และเมื่อพิจารณาถึงการนำเรื่องราวจาก

ละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ พบว่า ผู้หญิงเกือบทั้งหมด (27 คน) นำเรื่องราวที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ในขณะที่มีผู้ชายเพียงสองในสามที่นำไปใช้ประโยชน์ (18 คน)

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายและผู้หญิงข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ David Morley⁶ เกี่ยวกับ “โทรทัศน์และความเป็นเพศ” David Morley กล่าวว่า ลักษณะนิสัยการชมโทรทัศน์ของผู้ชายและผู้หญิงที่แตกต่างกันนั้น เป็นผลมาจากบทบาททางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งผู้ชายและผู้หญิงปฏิบัติในบ้าน หรือเป็นความแตกต่างพื้นฐานของผู้ชายและผู้หญิงในพื้นที่การทำงานบ้าน (domestic sphere) ซึ่งเป็นรูปแบบสำคัญของความสัมพันธ์ทางเพศในสังคม กล่าวคือ นิยามของบ้านสำหรับผู้ชายคือการใช้เวลาว่าง ในขณะที่บ้านถูกนิยามสำหรับผู้หญิงในฐานะที่เป็นสถานที่ทำงาน (sphere of work) ซึ่งการศึกษาการชมโทรทัศน์ในบ้านจึงเป็นการนิยามถึงสถานที่ที่ดีที่สุดสำหรับผู้ชายในการชมโทรทัศน์อย่างตั้งอกตั้งใจ ต่างกับผู้หญิงซึ่งการชมโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่สามารถทำอย่างวอกแวกและสำนึกผิด เนื่องจากสำนึกของผู้หญิงเกี่ยวกับความรับผิดชอบกับงานในบ้าน ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายและผู้หญิง การศึกษาดังกล่าวยังเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์กับความเป็นเพศที่น่าสนใจ Morley กล่าวว่า รายการโทรทัศน์ที่ถูกนิยามโดยความเป็นชายจะเป็นรายการโทรทัศน์ “ที่เป็นจริง” (fact) เช่น ข่าว สถานการณ์ปัจจุบัน สารคดี ฯลฯ และรายการโทรทัศน์ที่ถูกนิยามโดยความเป็นหญิงจะเป็นรายการที่เป็นเรื่องเพื่อฝัน สำนึกของความเป็นชายทำให้ผู้ชายรู้สึกว่าการชมรายการโทรทัศน์ที่เป็นเรื่องเพื่อฝัน (ละครโทรทัศน์) เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและมักเป็นกิจกรรมที่ไม่รับผิดชอบ ดังนั้นการใช้เวลาว่างในบ้านโดยการชมรายการโทรทัศน์ที่เพื่อฝันจึงเป็น “สิ่งที่ไม่ดี” หรือเป็น “ตัวเลือกที่สอง” ในความคิดของผู้ชาย ดังนั้น แม้ว่าผู้ชายส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างชมละครโทรทัศน์อย่างตั้งอกตั้งใจ แต่ผู้ชายกลับตอบว่าตนมีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์น้อยหรือไม่มีความตั้งใจก่อนชมเลย ซึ่งตรงข้ามกับผู้หญิงที่มีความตั้งใจก่อนการชมมาก แต่เมื่อชมละครโทรทัศน์ ผู้หญิงกลับมีความตั้งใจน้อยกว่าผู้ชาย เนื่องจากผู้หญิงจำนวนมากรู้สึกว่าการชมโทรทัศน์อย่างเดียวโดยไม่ทำงานไปด้วยเป็นการเสียเวลา (เพราะบ้านเป็นที่ทำงานของผู้หญิง) ในขณะเดียวกันผู้หญิงมองว่าการชมโทรทัศน์เป็นกิจกรรมทางสังคม เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ

⁶ Morley David, “Television and gender,” in *Popular fiction : Technology, ideology, production, reading*, pp. 444 - 460.

สนทนาคูคย จึงทำให้ผู้หญิงนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับละครหรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครมากกว่าผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายชอบชมโทรทัศน์อย่างตั้งอกตั้งใจมากกว่าผู้หญิง และชอบชมอย่างเจียบ ๆ หรือปราศจากการรบกวน “เพื่อจะได้ไม่พลาดบางอย่าง” ซึ่งบุคลิกลักษณะที่แตกต่างเช่นนี้เป็นผลมาจากลักษณะที่แตกต่างกันของผู้ชาย (ไม่เปลี่ยนแปลง ควบคุม ไม่สามารถถูกรบกวน) และผู้หญิง (วอกแวก ไม่แจ่มชัด และมักจะยุ่งอยู่เสมอ)

Charlotte Brunsdon กล่าวว่า การที่ผู้หญิงทำงานบ้านพร้อมไปกับการชมโทรทัศน์ไม่ได้หมายความว่า ผู้หญิงไม่ต้องการชมโทรทัศน์อย่างตั้งอกตั้งใจ แต่เนื่องจากความรับผิดชอบต่องานบ้าน ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถชมเช่นเดียวกับผู้ชายได้ อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงโดยทั่วไปพบว่า เป็นไปไม่ได้ที่ตนจะดูโทรทัศน์อย่างเจียบ ๆ เช่นเดียวกับผู้ชาย Charlotte กล่าวว่า การชมเช่นนั้นเป็นบุคลิกการชมของผู้หญิง ผู้หญิงมักพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และผู้หญิงมักยอมรับอย่างง่ายดายว่า คนพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในโทรทัศน์กับเพื่อนของตน ในขณะที่ผู้ชายจะยอมรับยากกว่า เพราะเหมือนกับว่าผู้ชายยอมรับว่าตนดูโทรทัศน์มาก ซึ่งอาจทำให้ความเป็นชายของตนถูกตั้งคำถาม ยกเว้นเพียงข้อเดียว คือ ผู้ชายเต็มใจยอมรับว่าตนพูดคุยเกี่ยวกับรายการกีฬาทางโทรทัศน์ ทั้งหมดนี้สัมพันธ์กับแก่นของเพศและการเลือกรายการ และ “ความเป็นชายหรือความเป็นหญิง” สิ่งนี้คือตัวอย่างของความจริงที่ว่า ความเป็นหญิงมีรูปแบบการแสดงออกทางวัฒนธรรมมากกว่าความเป็นชาย กล่าวคือ แม้ผู้หญิงชมโทรทัศน์น้อยและตั้งใจชมน้อยกว่า แต่ผู้หญิงมีแนวโน้มพูดคุยถึงเรื่องราวในโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย ถึงแม้ว่าความจริงผู้ชายชมโทรทัศน์มากกว่าและตั้งใจชมมากกว่าก็ตาม

พฤติกรรมที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งของผู้หญิงก็คือ การได้รับบรรดประโยชน์ทางสังคมจากการชมละครโทรทัศน์ ซึ่งก็คือการนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ไปใช้เป็นประเด็นพูดคุยสนทนาวิพากษ์วิจารณ์กับกลุ่มเพื่อนบ้านหรือกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน การศึกษาข้างต้นพบว่า มีผู้หญิง จำนวน 27 คน จาก 30 คน ที่นำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ เหตุผลในการนำเอาละครไปเป็นประเด็นพูดคุยนั้นมีตั้งแต่เพื่อความสนุก เพื่อให้มีแนวร่วมหรือหาคนคิดตรงกับตนเอง และใช้เป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ในขณะที่ผู้ชายมีการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ จำนวน 18 คน จาก 30 คน เหตุผลที่ผู้ชายนำเรื่องราวในละครไปพูดคุยกับเพื่อนก็เพื่อไม่ให้ตนเองดูล้าสมัย และเพื่อนำไปใช้เป็นคติใน

การดำเนินชีวิต การวางตัว การเข้าสังคม ขณะเดียวกัน ผู้ชายก็แสดงท่าทีระมัดระวังตัวในการนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปพูดคุยกับผู้อื่น เนื่องจากเกรงว่าคนรอบข้างจะมองว่ามีนิสัยเหมือนผู้หญิงและมองว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์ไม่ใช่เรื่องสำคัญพอที่จะนำมาพูดคุยกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ชมที่เป็นผู้หญิงที่ให้ความสำคัญในการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์มาก ละครโทรทัศน์แทบจะเป็นประเด็นในการพูดคุยของผู้หญิง รวมถึงการซุบซิบนินทาเรื่องราวและดาราทั้งในและนอกจอ การพูดคุยเกี่ยวกับละครโทรทัศน์จึงเป็นการร่วมแบ่งปันความสนใจของผู้ชมที่เป็นแฟนละครด้วยกัน ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ Merton Write & Wables กล่าวว่า ผู้รับสารจะเลือกรับข่าวสารจากสื่อใดนั้นเป็นไปตามบทบาทและสถานภาพในสังคมของผู้รับสาร และเหตุผลในการรับข่าวสารก็เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

พฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิงดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่าสนใจ รวมทั้งพฤติกรรมที่ผู้ชายแสดงความไม่เต็มใจอย่างมากในการพูดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ แม้ว่าผู้ชายและผู้หญิงชมรายการประเภทเดียวกัน เหตุผลที่ผู้ชายไม่เต็มใจพูดเกี่ยวกับการชมรายการต่าง ๆ มากกว่ารายการที่เป็นจริง (fact) รายการที่มีสาระและรายการกีฬา แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การชมของผู้ชายแตกต่างจากประสบการณ์ในการชมของผู้หญิง ผลที่ได้รับมีความหมายในกระบวนการทางสังคมของการอภิปรายและ “ขบวนการย่อย” (digestic) ของสิ่งที่ชม

การเลือกจดจำเนื้อหาละครโทรทัศน์ สามารถจำแนกความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ดังนี้

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ ได้แก่ ค่านิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย / วัตถุนิยม ค่านิยมการเลียนแบบ ค่านิยมเกี่ยวกับคารา ค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นและการเลื่อนชนชั้น ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติ และความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ละยุคสมัย

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว และค่านิยมความรักชาติ

(3) ค่านิยมด้านศาสนา ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว / ความเชื่อเรื่องบุญกรรม และความเชื่อทางไสยศาสตร์

(4) ค่านิยมของสังคมไทย เช่น ความเป็นไทย / การเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ / ความกตัญญูรู้คุณ ฯลฯ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ชายได้รับความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุมากที่สุด (20 คะแนน) รองลงมา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (15 คะแนน) ค่านิยมเกี่ยวกับศาสนา (12 คะแนน) และค่านิยมของสังคมไทย (6 คะแนน) ตามลำดับ

จากการศึกษาความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชมที่เป็นผู้ชายกับผู้ชมที่เป็นผู้หญิง พบว่า การศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของไสลทิพย์ ทำการศึกษาประสบการณ์ที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ของผู้หญิง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบจากคำถามแบบปิด (close-end question) ที่กำหนดให้ พบว่า ผู้หญิงตอบว่าได้รับความเชื่อในเรื่อง “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” จำนวน 7 คน เชื่อว่า “พรหมจรรย์เป็นเรื่องสำคัญในชีวิตลูกผู้หญิงหรือเป็นผู้หญิงต้องประพฤติตัวเรียบร้อย” จำนวน 10 คน และอีก 3 คน เชื่อว่า “ชีวิตหรือชะตากรรมเป็นสิ่งที่กำหนดได้” ดังนั้น การนำผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลแบบเปิด (โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบอิสระ) มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาความเชื่อและค่านิยมที่ผู้หญิงได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ จึงไม่สามารถเปรียบเทียบได้ครอบคลุมทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ก็พบว่า ความเชื่อและค่านิยมบางประการที่ผู้ชมทั้งสองเพศได้รับก็มีส่วนคล้ายคลึงกัน คือ ความเชื่อในเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วหรือค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว ซึ่งเป็นค่านิยมด้านศาสนาของผู้ชาย และความเชื่อว่าชีวิตหรือชะตากรรมเป็นสิ่งที่กำหนดได้ ก็คล้ายกับค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นและการเลื่อนชนชั้นที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์

ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว จัดเป็นค่านิยมหลักที่ผู้ชมทั้งผู้ชาย (11 คน) และผู้หญิง (7 คน) ได้รับการชมละครโทรทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจากแก่นเรื่องหลักของละครโทรทัศน์เกือบทุกเรื่องมักตอกย้ำความเชื่อที่ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หรือธรรมะย่อมชนะอธรรม ฯลฯ ไปสู่ผู้ชมอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ซึมซับและรับรู้ความเชื่อดังกล่าวโดยไม่รู้ตัว แม้ว่าผู้ชมส่วนหนึ่งจะทราบว่าในสภาพสังคมที่เป็นจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น แต่ผู้ชมส่วนใหญ่ก็เต็มใจและรับชมเรื่องราวดังกล่าวด้วยความสบายใจ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโทรทัศน์

เป็น “สื่อสำหรับนักธุรกิจผู้เหนื่อยหน่าย” (medium for tired businessmen) ⁷ หมายความว่า สิ่ง
 ที่ผู้ซึ่งเหน็ดเหนื่อยจากธุรกิจการทำงานมาทั้งวันต้องการมากที่สุดก็คือ การพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นสิ่ง
 ที่ผู้ชมต้องการจากการชมละครโทรทัศน์จึงเป็น “ความบันเทิงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ” และนอก
 เหนือจากความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ธรรมชาติของมนุษย์ก็มักไม่ชอบเผชิญความจริง
 หรือยอมรับความจริงที่ไม่น่ารื่นรมย์ มนุษย์จึงพยายามหลีกเลี่ยงความทุกข์หรือพยายามลืมความจริง
 ให้มากที่สุด ดังนั้นแม้ว่าผู้ชมจะรู้ว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์ไม่ใช่เรื่องจริง แต่ผู้ชมก็รู้สึกสบาย
 ใจ ไม่ต้องคิด ไม่ต้องตัดสินใจ ไม่ต้องเผชิญความจริง และทำให้รู้สึกว่ายอยู่ในมุมสงบที่ปลอดภัย
 สามารถหลบหนีความจริงของชีวิต และหลีกเลี่ยงการพบกับ “ตนเอง” หรือการเข้าไปข้องแวะกับ
 ปัญหาใด ๆ ของใครไปได้อีกวันหนึ่ง อีกทั้งการรับรู้ว่าคุณเชื่อคังกล่าวยังคงมีอยู่ (แม้ว่าจะอยู่แค่
 ในละคร) ก็อาจเป็นการปลอบประโลมผู้ชมให้มีความหวังและให้กำลังใจแก่ผู้ชมในการต่อสู้กับ
 อุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต

สำหรับความเชื่อว่า “ชีวิตหรือชะตากรรมเป็นสิ่งที่กำหนดได้” หรือคำนิยามเกี่ยวกับ
 ชนชั้นและการเลื่อนชนชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าได้รับความเชื่อคังกล่าวทั้งผู้ชาย (3 คน)
 และผู้หญิง (3 คน) เป็นผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีทั้งสิ้น ผลการศึกษาคังกล่าวแสดงให้เห็น
 เห็นว่า ระดับการศึกษาของผู้ชมมีส่วนช่วยทำให้ผู้ชมไม่ยอมรับชีวิตหรือชะตากรรมของตัวละครที่
 ถูกกำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ชมกลุ่มคังกล่าวมองว่าชีวิตหรือชะตากรรมเป็นสิ่งที่คนเรา
 สามารถกำหนดเองได้หรือสร้างเองได้ ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของฐานะทางสังคมหรือการยกระดับ
 ทางจิตใจ เนื่องจากผู้ชมในกลุ่มนี้จัดเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และใช้ความรู้เป็นใบเบิกทาง
 สู่ความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน ฐานะและความมั่นคงในชีวิต นั่นก็คือผู้ชมกลุ่มนี้ได้นำ
 ตนเองเข้าไปแทนที่ตัวละครในเรื่อง พร้อม ๆ กับเอาใจช่วยให้ตัวละครที่มีลักษณะคล้ายกันตน
 ฝ่าฟันอุปสรรคและประสบความสำเร็จในชีวิต และเมื่อตัวละครประสบความสำเร็จแล้ว ผู้ชมก็จะ
 รู้สึกว่าคุณเองประสบความสำเร็จพร้อม ๆ กับตัวละครนั้น

⁷ สดใส พันธุมโกมล, การละครสมัยใหม่ : Henrik Ibsen ถึงละครสมัยใหม่ทาง
 โทรทัศน์, หน้า 270 - 272.

นอกจากนี้ ความเชื่อ “เป็นผู้หญิงต้องประพฤติตัวเรียบร้อย” ก็ปรากฏกับผู้ชมที่เป็นผู้ชายเช่นกัน โดยความเชื่อดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มค่านิยมของสังคมไทยที่ผู้ชายได้รับการชมละครโทรทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดภาพตายตัวเชิงวัฒนธรรมของผู้หญิงที่เข้มงวดกว่าผู้ชาย จึงทำให้ผู้หญิงถูกเพ่งเล็งทั้งจากโลกในละครโทรทัศน์และโลกแห่งความเป็นจริง แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ชมที่เป็นผู้ชายตอบว่าได้รับความเชื่อเรื่อง “พรหมจรรย์เป็นเรื่องสำคัญในชีวิตลูกผู้หญิง” ทั้งนี้เนื่องจากผู้ชายไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนให้รับผิดชอบกับความเชื่อดังกล่าว ต่างจากผู้หญิงที่ถูกติกรอบจากขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย อีกทั้งเนื้อหาของละครโทรทัศน์ยังช่วยตอกย้ำความเชื่อนี้ให้มากยิ่งขึ้น (นางเอกมักรักษาพรหมจรรย์มาจนถึงมือพระเอก) ความเชื่อดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนภาระกิจที่ลูกผู้หญิงต้องแบกรับเพียงฝ่ายเดียว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายได้รับการชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเป็นความเชื่อและค่านิยมที่คนในสังคมได้รับการอบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งมีทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และสติความของผู้ชายแต่ละคน แต่ก็พบว่าผู้ชายไม่ได้มีลักษณะคล้อยตามกับสิ่งที่ละครโทรทัศน์นำเสนอมาทั้งหมด หากแต่มีการวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

แนวทางการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เป็นการเน้นความสำคัญของกลุ่มผู้รับสารในฐานะผู้กระทำการสื่อสาร กล่าวคือ ตัวผู้รับสารเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ และเลือกรับเนื้อหาของข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตน เนื่องจากการศึกษาการสื่อสารมวลชนในระยะหลังพบว่า ผู้รับสารมิใช่ผู้ถูกกระทำ (passive) หรือถูกบีบบังคับฝ่ายเดียว แต่มีการกระทำ (active) หรือมีบทบาทในลักษณะการเลือกสรรแสวงหาและโต้ตอบข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวในชีวิตประจำวัน ผู้รับสารในบางครั้งจึงอาจมีลักษณะหัวแข็งหรือไม่ยอมรับข่าวสารง่าย ๆ (obstinate audience) โดยเฉพาะในกรณีที่ข่าวสารนั้นขัดแย้งหรือไม่ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้รับสาร

ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจหลักที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ คือ เพื่อความเพลิดเพลิน (40 คะแนน) รองลงมา เพื่อต้องการข่าวสาร (38 คะแนน) เพื่อผ่อนคลายอารมณ์และเพื่อใช้เวลาว่าง (19 คะแนน) และเพื่อนำไปปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (2 คะแนน) ตามลำดับ

1. เพื่อความเพลิดเพลิน (Entertainment) ได้แก่ ความพึงพอใจเพื่อความสนุกสนาน เพื่อความบันเทิง เพื่อความสบายใจและเพื่อให้ได้อารมณ์ความรู้สึก ผลการวิจัย พบว่า ผู้ชายวัยเรียนได้รับความพึงพอใจเพื่อความสบายใจมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มวัยเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาความสุข ความสมหวังจากเรื่องราวในละคร ดังนั้นหากละครโทรทัศน์เรื่องใดมีเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ กลุ่มวัยเรียนก็จะไม่เปิดรับละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ในขณะที่กลุ่มวัยทำงานและวัยผู้สูงอายุได้รับความพึงพอใจเพื่อความสนุกสนานมากที่สุด เนื่องจากคนทั้งสองวัยมีกิจวัตรประจำวันหรือหน้าที่การงานที่ค่อนข้างซ้ำซากจำเจ อีกทั้งต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ การเปิดชมละครโทรทัศน์ของคนทั้งสองกลุ่มจึงเป็นการแสวงหาความสนุกสนานเพื่อเข้ามาทดแทนความเครียดที่ต้องประสบอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

สาเหตุที่ความพึงพอใจเพื่อความเพลิดเพลินเป็นความพึงพอใจหลักที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Ronald ที่ว่ามนุษย์ใช้โทรทัศน์เพื่อความบันเทิงมากที่สุด ซึ่ง Mcquail และคณะ (1972) กล่าวถึงหน้าที่สื่อมวลชนไว้ว่า หน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสื่อมวลชนก็คือ การสนองความบันเทิง (Entertainment) เพื่อสนองความต้องการที่จะหนีพ้นชั่วขณะ (Escape) ไปจากหน้าที่การงานอันจำเจ และเพื่อผ่อนคลายความเครียด เพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งละครโทรทัศน์ยังเป็นแหล่งของความเพลิดเพลินใจในทางสร้างสรรค์อีกด้วย

2. เพื่อต้องการข่าวสาร (Surveillance) ได้แก่ ความพึงพอใจเพื่อหาคำแนะนำในการดำเนินชีวิตและหาเอกลักษณ์ให้กับตัวเอง เพื่อสำรวจความเป็นจริง เพื่อหาความรู้ การศึกษา พบว่า ผู้ชายวัยเรียนและวัยทำงานได้รับความพึงพอใจเพื่อหาคำแนะนำในการดำเนินชีวิตและหาเอกลักษณ์ให้กับตัวเองมากที่สุด เนื่องจากผู้ชายทั้งสองวัยเป็นวัยที่อ่อนทั้งอายุและประสบการณ์ ดังนั้นเนื้อหาในละคร โทรทัศน์จึงสามารถตอบสนองความต้องการข่าวสารด้านนี้แก่ผู้ชายทั้งสองวัยมากกว่าเมื่อเทียบกับผู้ชายวัยสูงอายุที่ผ่านประสบการณ์มามาก ในขณะที่ผู้สูงอายุกลับได้รับความพึงพอใจเพื่อสำรวจความเป็นจริงมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตประจำวันอยู่

แต่ในบ้าน อีกทั้งเดินทางไปไหนมาไหนลำบาก จึงทำให้ผู้สูงอายุขาดโอกาสในการสัมผัสกับสังคมภายนอก สื่อโทรทัศน์จึงเข้ามามีบทบาทในการชดเชยความต้องการแสวงหาข่าวสารเพื่อสำรวจความเป็นจริงแก่ผู้สูงอายุ การที่ละครโทรทัศน์ทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้ชมกับความเป็นไปของโลกภายนอกดังกล่าว ทำให้ผู้ชมไม่เพียงแต่ได้รับความพึงพอใจเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้นแต่ยังผู้ชมได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ชมในด้านต่าง ๆ ดังคำกล่าวของ Atkin (1973) ที่ว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม เป็นคนทันสมัย. เหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

3. เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ (Relaxing) ได้แก่ ความพึงพอใจเพื่อพักผ่อน และเพื่อผ่อนคลายหรือคลายเครียด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายทุกกลุ่มอายุได้รับความพึงพอใจเพื่อผ่อนคลายหรือคลายเครียดมากที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากความพึงพอใจเพื่อความเพลิดเพลินที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ แสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่ชมละครโทรทัศน์ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กับการผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนหรือการทำงาน ทำให้จิตใจเบิกบานแจ่มใสตรงกับบทบาทและหน้าที่ของสื่อโทรทัศน์ ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ที่จำเป็นต้องมีการผ่อนคลายความเครียดจากสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ประสบในแต่ละวัน

4. เพื่อใช้เวลาว่าง (Rest time) ได้แก่ ความพึงพอใจเพื่อให้มีอะไรทำในช่วงเวลาว่าง เพื่อใช้เวลาให้หมดไปหรือเพื่อฆ่าเวลา และเพราะไม่มีรายการอื่นให้ชม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ชายทุกกลุ่มอายุได้รับความพึงพอใจเพื่อให้มีอะไรทำในช่วงเวลาว่าง มากที่สุด

5. เพื่อนำไปปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความพึงพอใจเพื่อให้มีเรื่องราวไปพูดคุยกับผู้อื่น และเพื่อให้มีโอกาสใช้เวลาอยู่กับครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายได้รับความพึงพอใจด้านนี้น้อยมาก (2 คน) ทั้งนี้เนื่องจากผู้ชายส่วนใหญ่แสดงท่าทีระมัดระวังในการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปพูดคุยกับผู้อื่น เนื่องจากเกรงว่าครอบครัวจะมองว่ามีนิสัยเหมือนผู้หญิง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ชมละครโทรทัศน์นำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ในการสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับบุคคลอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากการนำไปสนทนาจะเป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ทั้งจากเพื่อนที่ทำงาน เพื่อนในมหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งเรื่องราวในละครโทรทัศน์จะนำไปสู่หัวข้อในการสนทนาในแต่ละวันของ

ผู้ชม การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้ชมได้แสดงความคิดเห็นและเกิดความสัมพันธ์กันในกลุ่มต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาผู้รับสารที่เป็นผู้ชาย แล้วจึงนำผลการศึกษาที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยเกี่ยวกับผู้รับสารที่เป็นผู้หญิง ซึ่งได้ทำการศึกษาไปก่อนหน้านี้ ดังนั้น ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาเปรียบเทียบจึงไม่อาจเทียบเคียงได้ทั้งหมด เนื่องจากใช้ระเบียบวิธีการวิจัย การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่างกัน ยังไม่รวมถึงบริบทแวดล้อมของละครโทรทัศน์ในช่วงที่ทำการศึกษาดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณค่า ควรทำการศึกษากลุ่มผู้รับสารทั้งสองเพศพร้อมกัน

2. ในส่วนของการศึกษาความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ อาจทำการศึกษาโดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เพื่อศึกษาความเชื่อและค่านิยมที่ถูกถ่ายทอดจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงดังกล่าว แล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกับความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชมได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ในช่วงนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าผู้รับสารได้รับความเชื่อและค่านิยมเหมือนหรือต่างจากความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ส่งสารต้องการหรือไม่ รวมทั้งอาจทำการศึกษาความเชื่อและค่านิยมแบบผู้ชายเปรียบเทียบกับความเชื่อและค่านิยมแบบผู้หญิงที่ถูกนำเสนอผ่านละครโทรทัศน์ที่ผู้รับสารทั้งสองเพศได้รับ อันเป็นการศึกษาถึง gender กับ audience อย่างหนึ่ง

3. การศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ชายชมละครโทรทัศน์อย่างจริงจังและแสดงท่าทีระมัดระวังต่อการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะการนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปใช้พูดคุยกับผู้อื่น เนื่องจากพบว่าผู้ชายเกรงว่าตนเองจะคล้ายกับนิสัยของผู้หญิง ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาต่อไปว่าเพราะเหตุใดผู้ชายจึงแสดงท่าทีต่อการชมละครโทรทัศน์เช่นนั้น ซึ่งอาจตั้งคำถามว่า “คิดว่าถ้าคุณละครโทรทัศน์มาก ๆ แล้วจะไม่ใช่ผู้ชายหรือไม่” ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจผู้รับสารที่เป็นผู้ชายมากยิ่งขึ้น

4. การศึกษาคั้งนี้พบข้อสังเกตที่สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเภทรายการโทรทัศน์กับความเป็นเพศของผู้ชม เช่น ละครโทรทัศน์เป็นของเพศหญิง รายการกีฬาเป็นของเพศชาย หรือรายการเกมโชว์ที่เป็นของทั้งสองเพศ ฯลฯ ดังนั้นน่าจะมีการศึกษารายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ โดยศึกษาว่ารายการโทรทัศน์เหล่านั้นมีการนำเสนอความเป็นเพศของเพศใด พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับท่าทีของผู้รับสารทั้งสองเพศต่อการชมรายการโทรทัศน์ประเภทนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ศึกษาผู้หญิงที่ดูรายการกีฬา เป็นต้น

5. การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงน่าจะมีการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความถูกต้องของงานวิจัยมากยิ่งขึ้น